

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2022-2023

27 JUNI 2023

STUDIEBEZOEK
Jeugd- en Gezinsboerderij Het Neerhof

SAMENVATTEND VERSLAG

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport
uitgebracht door mevrouw Carla Dejonghe en de heer Mathias Vanden Borre

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Leden: mevrouw Lotte Stoops, voorzitter, de heer Mathias Vanden Borre, mevrouw Carla Dejonghe, mevrouw Cielkje Van Achter

Verontschuldigd: de heer Pascal Smet, mevrouw Bianca Debaets, de heer Pepijn Kennis

Dames en heren,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport bracht op dinsdag 27 juni 2023 een terreinbezoek aan Jeugd- en Gezinsboerderij Het Neerhof te Dilbeek.

Mevrouw Carla Dejonghe en de heer Mathias Vanden Borre worden aangeduid als verslaggever.

1. Verwelkoming, voorstelling en gedachtewisseling

De delegatie is ontvangen door de heer Lieven Boelaert, voorzitter raad van bestuur en de heer Gerum Dujardin, co-coördinator *food*. Educatieve medewerkers mevrouw Eva Keymolen en de heer Thomas Joris lichten hun deel van de werking toe.

De heer Yannick Roman, algemeen directeur Cultuur, Jeugd en Sport van de VGC, woont de vergadering bij.

Na een voorstelling van de Jeugd- en Gezinsboerderij worden de commissieleden rondgeleid op het domein. Het bezoek eindigt met een gedachtewisseling tussen de commissieleden, de voorzitter en de coördinator.

De raad van bestuur heeft beslist de dagelijkse leiding van de boerderij toe te vertrouwen aan een duo van coördinatoren. Sinds enkele maanden is de heer Gerum Dujardin co-coördinator *food*. Hij legt zich voornamelijk toe op de boerderijactiviteiten en de productie van de tuinbouw. Deze week beslist de raad van bestuur over de aanwerving van een co-coördinator die verantwoordelijk zal zijn voor de zakelijke en educatieve werking.

Dit is het sluitstuk van een vernieuwingsoperatie op het vlak van personeel en van werking die geïnspireerd is op wat gangbaar is in de culturele sector. Het volledige team zal dan bestaan uit 11 personen, ofwel 9,7 VTE: 2 co-coördinatoren, 3 educatieve medewerkers, een landbouwer, een tuinbouwer, 3 *allround* medewerkers en een huisbewaarder. Daarnaast zijn er nog heel wat vrijwilligers actief.

Het Neerhof werd opgericht in 1971. De activiteiten vingen aan in 1974 als partner van de Nederlandse Cultuurcommissie (NCC) en nadien van de VGC. De vierkantshoeve en het domein van 12ha is eigendom van de VGC.

Het gebouw is geklasseerd, wat enerzijds een bescherming biedt voor het voortbestaan, maar anderzijds beperkingen oplegt voor renovatie en uitbreiding. Zo kunnen er bv. geen zonnepanelen geplaatst worden. Er is ook geen ruimte voor overnachting, wat met zich meebrengt dat doorheen het jaar geen groepen kunnen ontvangen worden voor meerdaagse verblijven. De infrastructuur vraagt voortdurend onderhouds- en renovatiewerken. Op dit ogenblik heeft een deel van de gebouwen te kampen met stabiliteitsproblemen.

De exploitatie en de werking is in handen van vzw Het Neerhof. Sinds het begin staan natuureducatie en Brusselse jongeren centraal. Het is de bedoeling hen vertrouwd te maken met ecologische landbouwactiviteiten en het leven op een neerhof. Heel wat Brusselse

jongeren hebben vaak weinig kansen om op een andere manier kennis te maken met het landbouwleven.

In 2024 zal Het Neerhof 50 jaar bestaan. De heer Lieven Boelaert is sinds 2016 voorzitter van de vzw. Zijn voorganger, wijlen de heer Jan Beghin, had hem gevraagd om toe te treden tot de raad van bestuur.

Jeugd- en Gezinsboerderij Het Neerhof heeft een convenant met de VGC voor de periode 2021-2025 en wordt betoelaagd onder de noemer regionale jeugdwerkingen. Het werken met een convenant stelt de organisatie voor meer uitdagingen. De beleidsplannen en de werking worden geëvalueerd en besproken door en met de advieswerkgroep en de Administratie. De VGC subsidieert de werking met 412.000 euro van het beleidsdomein Jeugdwerk en 11.000 euro vanuit Onderwijs. De overige inkomsten genereert de vzw door de verkoop van producten, de zomerbar, de jaarlijkse camping, organisatie van evenementen, workshops en verjaardagsfeesten. Met de aanwerving van een zakelijke co-coördinator zullen nieuwe wegen geëxploiteerd worden om eigen inkomsten te verwerven.

Het is de bedoeling dat per jaar 2.500 leerlingen bereikt worden uit Nederlandstalige Brusselse scholen. Dit jaar werden al 1.850 leerlingen ontvangen. Er vonden reeds 68 schoolbezoeken plaats, telkens op dinsdag, woensdag en donderdag. De scholen komen uit 10 van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De koploper is Anderlecht met 33 scholen die op bezoek komen. Op de tweede plaats staat de Stad Brussel met 18 scholen en daarna komt Sint-Jans-Molenbeek. Voor de andere 7 gemeenten ligt het gemiddelde op 1 of 2 scholen. In het najaar worden nog een duizendtal leerlingen verwacht. Een van de knelpunten voor de scholen uit de andere Brusselse gemeenten is de moeilijke bereikbaarheid met het openbaar vervoer.

Indien er dagdelen zijn waarop geen enkele Brusselse school ingetekend heeft, staat Het Neerhof op voor scholen uit Dilbeek of uit de Rand.

De Jeugd- en Gezinsboerderij richt zich louter op een Nederlandstalig publiek, o.m. omdat dit eventueel tot problemen zou kunnen leiden met het gemeentebestuur van Dilbeek. Daarenboven werkt Het Neerhof met VGC-middelen en richt het zich niet op het Franstalig onderwijs.

De raad van bestuur heeft evenwel de ambitie om meer leerlingen te bereiken, maar met de huidige ploeg medewerkers is dat niet haalbaar. “Beestenboel” of “In de laarzen van de boer” hebben het meeste succes van het scholenaanbod. In dat programma wordt gewerkt rond de neerhofdieren en de land- en tuinbouw. Alle schoolleeftijden (van peuters tot secundair) en onderwijsvormen zijn welkom. Per niveau en onderwijstype wordt het programma en de methodiek aangepast. Om dit programma te omkaderen is een begeleider op zes tot acht kinderen nodig.

De organisatie beschikt momenteel over drie educatieve medewerkers, verdeeld over 2,6 VTE. Een van de voltijdse medewerkers wordt voornamelijk ingezet op Abrusco, een project voor jongeren met een moeilijke schoolloopbaan. Sinds twee jaar loopt dit project, waarbij, gedurende zeven weken, telkens op maandag en vrijdag vijf jongeren begeleid worden. Op beide dagen worden geen andere groepen ontvangen. Hierbij verzorgt Het Neerhof ook de voor- en nabegleiding. Deze werking is zeer arbeidsintensief. Samen met Abrusco wordt

onderzocht of er in de toekomst ook andere schoolgroepen kunnen ontvangen worden op deze twee dagen.

Naast de scholenwerking en het project Abrusco, organiseert Het Neerhof eveneens een vrijetijdsaanbod voor jongeren en gezinnen.

Op woensdag-, zaterdagmiddag en zondag is het domein vrij te bezoeken. Voornamelijk jeugdwerkingen en gezinnen komen dan langs. Op deze momenten is de boerderijwinkel open. Vanaf dat het weer het toelaat wordt eveneens een zomerbar georganiseerd.

Jaarlijks terugkerende activiteiten zijn camping Neerhof, het oogstfeest en diverse workshops.

Tijdens de paas- en zomervakantie bereikt vzw Het Neerhof ongeveer 210 kinderen met een gestructureerd aanbod 'tienervakanties'. Om iedereen de kans te bieden hieraan deel te nemen, worden de prijzen democratisch gehouden. Voor 2023 bedraagt dit 160 euro per week. Daarnaast wordt, tijdens deze periode, het domein bezocht door heel wat speelpleinwerkingen van de VGC.

Jaarlijks worden een dertigtal jeugdanimatoren opgeleid door de educatieve ploeg. Deze jongeren volgen elders een animatorenopleiding en specialiseren zich in een boerderijwerking.

Naast de educatieve publiekswerking staat de boerderijwerking centraal. Een land- en tuinbouwer staan hiervoor paraat. Er worden neerhofdieren zoals koeien, varkens, schapen, geiten, kippen, ganzen, konijnen gehouden. De gewassen worden geteeld als voedsel voor deze dieren. De tuinbouw richt zich op het korte ketenverhaal. Het Neerhof profileert zich als een biologisch landbouwbedrijf waarbij groenten ter plaatste (boerderijwinkel) als in Brussel verkocht worden.

Corona heeft een zware impact gehad op de werking. De landbouwactiviteiten dienden verder te gaan, terwijl de publiekswerking stillag. Dat laatste zorgde voor aanzienlijke minderinkomsten. Tijdens diezelfde periode kende de organisatie eveneens een groot personeelsverloop. De raad van bestuur besliste de dagelijkse leiding in handen te geven van twee co-coördinatoren.

In de nabije toekomst zal uiteraard 50 jaar Neerhof gevierd worden. Het is eveneens de bedoeling om de educatieve werking te consolideren en voortdurend te vernieuwen. In de eerste plaats is het de bedoeling om nog meer Brusselse jongeren te bereiken, zowel via scholen als het vrijetijdsaanbod. Ook ander doelgroepen zullen aangesproken worden door de ontwikkeling van een passenaanbod. Centraal in de werking zijn en blijven de ecologische en duurzame landbouwactiviteiten. Voor de afzet zal gefocust worden op de korte keten.

De verslaggevers,
Carla DEJONGHE
Mathias VANDEN BORRE

De voorzitter,
Lotte STOOPS

Bijlage 1

het neerhof

gesprek met de rvg commissie cultuur - 27/6/2023

verloop

- 14:30
onthaal aan zomerbar met drankje vlierbloesem en venkelsap
intro over het neerhof
- 14:45
rondleiding langs het neerhof / het land / de groentenhof en serres / speelzone / camping neerhof /
bakkersoven / boomgaard
praktijk van de werking, de dieren en de teelten
- 15:30
gesprek in de boomgaard
over het heden, kort het verleden, en de toekomst
werkdoel 23: smaak, kennis en begrip
- 16:15
jouw visie en voorstellen
outro: steeds welkom op dinners, oogsfeest, werkbezoek

formeel wat we willen bereiken

- regelmatig vrijetijdsaanbod voor kinderen, jongeren en hun families of organisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest door middel van o.a. feesten, workshops, belevings-, gezins- en creadagen met een bereik van minstens 1.250 deelnemers op jaarbasis.
- regelmatig aanbod aan rond natuur- en milieueducatie voor lagereschoolkinderen uit het Nederlandstalig onderwijs uit het Brussels hoofdstedelijk gewest, aangevuld met niet-begeleide bezoeken voor deze doelgroep en met bereik van minstens 2.000 leerlingen.
- aanbod van minstens 6 kinder- en tienervakanties voor kinderen en jongeren uit het Brussels hoofdstedelijk gewest met een bereik van minstens 150 kinderen en jongeren op jaarbasis.
- uitdenken van vakantieactiviteiten samen met jeugdwerkorganisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest.
- een 14+-werking om jongeren te laten doorstromen van deelnemer naar animator in de werking.
- een inclusieve aanpak waardoor ook kinderen en jongeren met een functiebeperking kunnen deelnemen aan hun activiteiten of activiteiten op maat krijgen.
- initiatieven en voorstellen samen met de VGC-jeugdendienst om haar domein optimaal te benutten ten behoeve van inwoners en organisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest.
- werken aan een bredere en meer diverse vrijwilligerspoole.
- haar expertise rond natuur- en milieueducatie ter beschikking stellen van (jeugdwerk)organisaties uit Brussel
- experimenten opzetten en samenwerkingen aangaan met Nederlandstalige organisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest in het algemeen en het jeugdwerk in het bijzonder.
- overleg met de verschillende beleidsdomeinen van de VGC en partners over toekomstperspectieven voor de site van Het Neerhof.

heden: werking 2023

kencijfers neerhof



VGC Meerjarenconvenant 2021-2025
Subsidie Jeugdwerk: 412K (krimp van 6%)
Projectsubsidie Onderwijs: 11K



Omzet 2023: 692.791 EUR (59% subsidieafhankelijkheid)
620 - 623 Personeelskost: 487.200 EUR
600 - Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen: 55.500 EUR
610 - Vaste kosten boerderij: 51.000 EUR



Oppervlakte: 12 hectare (1 hectare tuinbouw)
Beschermd gebouwen en omgeving
Levend areaal aan Neerhofdieren:
continuïerwerking (24/7 - conciërges en vervangboeren)



Team: 11 mensen (actueel 10)
VTE: 9,7 (actueel 8,7) V: 5 M: 6
Bestuursorgaan: 7 leden, V: 3 M: 4
Algemene vergadering: 10 leden, V: 4 M: 6



Open huis
Zondag open
Open 6/7 dagen en 11/12 maanden

vrijetijdsaanbod jeugd en gezinnen

Het Neerhof ontwikkelt een regelmatig vrijetijdsaanbod voor kinderen, jongeren en hun families of organisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest door middel van o.a. feesten, workshops, beleevings-, gezins- en creadagen met een bereik van minstens 1.250 deelnemers op jaarbasis.

Het Neerhof ontwikkelt een aanbod van minstens 6 kinder- en tienvakanties voor kinderen en jongeren uit het Brussels hoofdstedelijk gewest met een bereik van minstens 150 kinderen en jongeren op jaarbasis.

Blijvend succes tienvakanties: 210 kinderen • 6 weken (Pasen en Zomer) • sociaal tarief	Animatorenwerking (14+ werking): 30 animatoren	Woensdagwerking: 200 deelnemers	Camping Neerhof: 80 deelnemers
Farm to table workshops: 275 deelnemers	Oogstfeest: 15 oktober	Vrij bezoek op woensdag en zondag: raming 5.000 bezoekers	Groepsbezoeken (jeugdgroepen, IBO's, speelpleinen, ...-) voorjaar 2023: 365 jongeren

schoolaanbod

Het Neerhof ontwikkelt het educatief aanbod continu, zodat ze extra klassen en groepen kunnen ontvangen en de infrastructuur optimaal kunnen benutten.

- 5 programma's lager onderwijs & kleuterproject
- Begeleid en vrij aanbod: 5 dagdelen
- Voorlopige cijfers eerste jaarhelft 2023
 - 1.805 schoolkinderen uit kleuter- en lager onderwijs
 - 68 schoolbezoeken
 - 10/19 Brusselse gemeenten
 - Koploper Anderlecht (33), SJ Molenbeek (12), Brussel (11)
- Doel tweede jaarhelft 2023
 - 1.000 schoolkinderen
- Klassieker lager: Beestenboel en In de laarzen van de boer
- Kleuterproject gericht op taal en ouderbetrokkenheid

sociaal en inclusief

Het Neerhof ontwikkelt een inclusieve aanpak waardoor ook kinderen en jongeren met een functiebeperking kunnen deelnemen aan hun activiteiten of activiteiten op maat krijgen.

- Samenwerking met Abrusco
 - Time out
 - Dagbesteding op maandag en vrijdag + opvolging (3/5^{de} begeleider Neerhof)
 - 2 x (max) 5 kinderen per dag / traject van 7 weken
 - Uitdagingen: Combinatie met andere activiteiten mogelijk maken (niet exclusief gebruik domein)
- Samenwerking met Fedasil / Minor N'Dako
 - Vrijwilligerswerk jonge asielzoeker
- Zorgplek
- Tienvakanties: sociale prijszetting, sociale korting, 5 voorbehouden plaatsen
- Uitdaging: hoe meer inclusieve tienvakanties

partnerverhaal

Het Neerhof zet experimenten op en gaat samenwerkingen aan met Nederlandstalige organisaties uit het Brussels hoofdstedelijk gewest in het algemeen en het jeugdwerk in het bijzonder.

Sterk en groeiend

- Abrusco
- Culthuregem
- Gemeente Anderlecht
- Eatmosphere
- Forest to plate
- Good Food Strategy
- Fedasil

Op radar en nodig

- Onderwijscentrum Brussel
- D'Broej
- Minor N'Dkako
- Groot Eiland

kort over het verleden

veerkracht

- afgelopen drie jaar: 9 personeelwissels
- COVID-impact
- hoog veranderingsritme
- toe-eigening

veerkracht

- hernieuwde ambitie richting 2025 en 50 jaar neerhof
- 1 neerhof, 1 team
- co-coördinatoren

toekomst

uitdagingen voor de toekomst

- Hoe kunnen we de beschermde infrastructuur meer optimaal benutten?
 - zaak van middelen
 - geen jeugdverblijf mogelijk
 - minimale nood 1: ontvangstruimte en polyvalente ruimte
 - minimale nood 2: nieuwe keuken en workshopruimte (voedselveiligheid)
- Vraag om automatische indexering van de basissubsidie
 - actueel: geen werkingsmiddelen betekent stagnatie
- Hoe maken we ruimte voor ontwikkeling binnen gesloten budget: marges vrijboksen
- Praktische verbinding met de stad
 - betere promotie openbaar vervoer

toekomstvisie

- Ecologische, duurzame, gezonde en faire voedselcultuur centraal opzetten en promoten
- Educatieve werking vernieuwen en consolideren: school/vrije tijd
- Educatie en productie moeten inherent verbonden zijn
- Relevant voor Brussel, verbonden met haar omgeving.
- Doelgroepenbereik mag ambitieus zijn
- Zakelijk beheer is een sleutel tot ontwikkeling
- We groeien enkel in een stevig netwerk